

ภูมิอากาศจังหวัดภูเก็ต

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะเป็นเกาะมีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของภาคใต้ในทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย มีเกาะบริวารถึง 32 เกาะ โดยตั้งอยู่ที่ละติจูด 7° 45' ถึง 8° 15' เหนือ ลองจิจูด 98° 15' ถึง 98° 30' ตะวันออก รวมเนื้อที่ประมาณ 570,034 ตารางกิโลเมตร หรือ 356,271.25 ไร่ ส่วนกว้างที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 21.3 กิโลเมตร ส่วนที่ยาวที่สุดของเกาะภูเก็ตเท่ากับ 48.7 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 867 กิโลเมตร สำหรับเกาะบริวารจำนวน 32 เกาะ มีพื้นที่รวมกัน เท่ากับ 27 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ช่องแคบปากพระ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน เขตอำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ทะเลอันดามัน

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดภูเก็ตมีลักษณะเป็นหมู่เกาะ วางตัวในแนวจากทิศเหนือไปทิศใต้ พื้นที่โดยรอบประกอบด้วย ภูเขา ทะเล และหาดทราย ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 70 เป็นภูเขา มียอดเขาสูงที่สุด คือ ยอดเขาไม้เท้าสิบสอง อยู่ในเขตตำบลป่าตอง อำเภอกระทุ้ง และประมาณร้อยละ 30 เป็นพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางและตะวันออกของเกาะ มีลักษณะพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกเป็นดินเลน และป่าชายเลน สำหรับชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นภูเขาและหาดทรายที่สวยงาม

ลักษณะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดภูเก็ต อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพาเอามวลอากาศชื้นจากทะเลแถบมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมหรือฤดูฝน ทำให้จังหวัดภูเก็ตมีฝนชุกทั่วไป ส่วนลมมรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนมาสู่ประเทศไทย และพัดผ่านทะเลจีนใต้และอ่าวไทยพาเอาไอน้ำและความชื้นมาสู่จังหวัดนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตอยู่ภาคใต้ฝั่งตะวันตกจึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือไม่เต็มที่ทำให้อากาศไม่หนาวเย็น โดยมีฝนตกในฤดูมรสุมนี้แต่มีปริมาณน้อย

ฤดูกาล

เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตตั้งอยู่ในภาคใต้ ซึ่งเป็นเขตละติจูดต่ำและล้อมรอบด้วยทะเล ลักษณะอากาศในแต่ละฤดูกาลจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแล้วสามารถจำแนกได้เป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลงตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเริ่มสูงขึ้นและมีอากาศร้อน โดยเฉพาะเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคมเป็นช่วงที่อากาศร้อนกว่าช่วงอื่น อย่างไรก็ตามเนื่องจากอิทธิพลทะเลทำให้อากาศไม่ร้อนอบอ้าวเท่ากับจังหวัดที่อยู่ในบริเวณประเทศไทยตอนบน

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมกับมีร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้เป็นระยะ ๆ ในเดือนตุลาคม ต่อจากนั้นจนถึงเดือน

พายุทอร์นาโดซึ่งเป็นระยะแรกที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม จังหวัดภูเก็ตจะยังคงมีฝนชุกต่อเนื่องจนถึงเดือนธันวาคมฝนจึงเริ่มลดลงเป็นลำดับ

ฤดูหนาว เริ่มประมาณ กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย เมื่อมรสุมนี้พัดปกคลุมเต็มที่อุณหภูมิจะลดลงและมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิลดลงต่ำสุดในเดือนธันวาคมและมกราคม อย่างไรก็ตามสภาวะอากาศในช่วงฤดูหนาวของจังหวัดนี้ไม่หนาวเย็นมากเท่ากับจังหวัดที่อยู่ในบริเวณประเทศไทยตอนบน ซึ่งอยู่ในละติจูดที่สูงกว่าและอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดิน

อุณหภูมิ

จังหวัดภูเก็ตเป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในทะเลอันดามัน อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและระหว่างกลางวันและกลางคืนไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ในช่วงประมาณ 27-29 องศาเซลเซียส ส่วนอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.0 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.9 องศาเซลเซียส เคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 39.2 องศาเซลเซียส ที่อำเภอเมือง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2562 ส่วนในฤดูหนาวอากาศจะเย็นที่สุดในเดือนมกราคม เคยตรวจอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 13.9 องศาเซลเซียส ที่ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก อำเภอถลาง เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2500

ฝน

เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตอยู่ทางด้านฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ปริมาณฝนที่ตกส่วนมากขึ้นกับร่องมรสุมที่พัดผ่านและมรสุมที่พัดปกคลุม ซึ่งในฤดูฝนจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมอย่างเต็มที่จึงมีฝนตกชุกตลอด ส่วนในฤดูแล้งมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนตกน้อยเนื่องจากถูกทิวเขาภูเก็ตที่อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดปิดกั้นลมไว้ ปริมาณฝนบริเวณอำเภอเมืองมีฝนเฉลี่ยตลอดปี 2,277.3 มิลลิเมตร และมีฝนตก 176 วัน ส่วนที่อำเภอถลางมีปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปี 2,662.8 มิลลิเมตร และมีฝนตก 186 วัน เดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในรอบปี มีปริมาณฝนอยู่ในช่วง 350-400 มิลลิเมตร มีฝนตก 22 วัน และปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 245.7 มิลลิเมตร ที่ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก อำเภอถลาง เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2565

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่จะมีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก แล้วเคลื่อนตัวทางทิศตะวันตกผ่านอ่าวไทยก่อนเข้าสู่ประเทศไทยทางภาคใต้ฝั่งตะวันออก ในช่วงตั้งแต่ครั้งหลังของเดือนตุลาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนธันวาคมจังหวัดภูเก็ตมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากพายุหมุนเขตร้อน เพราะในช่วงดังกล่าวพายุมีโอกาสที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่จังหวัดนี้และก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงมากที่สุด

ซึ่งจากสถิติคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 ปรากฏว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านเข้าสู่จังหวัดภูเก็ต 2 ลูก โดยมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน และเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม (2505, 2536) ทั้งสองลูกจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดภูเก็ตที่เป็นเกาะในทะเลอันดามันและอยู่ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ดังนั้นพายุโซนร้อนหรือดีเปรสชันที่เคลื่อนตัวเข้าสู่ภาคใต้เกือบทุกครั้งจะมีผลกระทบต่อจังหวัดภูเก็ตด้วย โดยเฉพาะพายุที่มีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อนซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎร ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากมายทั้งจากกระแสน้ำที่พัดแรงจัดและฝนที่ตกหนักมากจนเกิดอุทกภัยเป็นบริเวณกว้าง ดังเช่น พายุโซนร้อน “แฮเรียต” ซึ่งก่อตัวในทะเลจีนใต้ใกล้ปลายแหลมญวน เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2505 แล้วเคลื่อนเข้ามาในอ่าวไทยพร้อมกับทวีกำลังแรงขึ้นเป็นพายุโซนร้อนและเคลื่อนเข้าฝั่งบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราชผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานีระหว่างวันที่ 25 - 26 ตุลาคม 2505 แล้วลงสู่ทะเลอันดามัน พายุนี้สร้างความเสียหายเกือบทุกจังหวัดในภาคใต้รวมทั้ง

จังหวัดภูเก็ตด้วย โดยมีผู้เสียชีวิต 935 คน และบาดเจ็บ 445 คน ทรัพย์สินของราชการและเอกชนเสียหายคิดเป็นมูลค่าถึง 1,320 ล้านบาท ซึ่งพายุดังกล่าวส่งผลให้จังหวัดภูเก็ตมีฝนตกหนักมากใน 1 วัน มีปริมาณ 101.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2505

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดภูเก็ต

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจอากาศของศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก (ที่ละติจูด $8^{\circ} 8' 42''$ เหนือ ลองจิจูด $98^{\circ} 18' 52''$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 5.86 เมตร) และ สถานีอุตุนิยมวิทยาภูเก็ต (ที่ละติจูด $7^{\circ} 53''$ เหนือ ลองจิจูด $98^{\circ} 24'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1.83 เมตร) ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ เวลา 01.00 04.00 07.00 10.00 13.00 16.00 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังต่อไปนี้

ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก (ท่าอากาศยานภูเก็ต) ตั้งอยู่เลขที่ 221 ม.6 ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต 83110 โทร. (076) 327344

สถานีอุตุนิยมวิทยาภูเก็ต ตั้งอยู่เลขที่ 156 หมู่ 4 ถ.ถลาง ต.ตลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 โทร. (076) 486949

- หมายเหตุ
- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
 - สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566